

VIII. משרד המשטרה

פעולות הביקורת

1. משטרת ישראל. בשנה הנסקרת נערכה ביקורת במטה הארצי, במחוזות ובגופות של המשטרה. נבדק הטיפול ברכוש, שנמצא והובא לתחנות המשטרה; נבדקו הארגון והמינהל של בתי המרגוע. נערכה ביקורת גם על סדרי המינהל של לשכה 06, שערכה את החקירות לקראת משפט אייכמן, והוחלל בבדיקת הפעולות הכספיות של מינהלת המשפט.

2. שירות בתי הסוהר. נערכה ביקורת בנציבות שירות בתי הסוהר, בבתי הסוהר רמלה ושטה ובבית החולים המרכזי של השירות. נבדקו: הטיפול באסירים חולי נפש ונרקומנים; הטיפול הסוציאלי באסירים; סידורי כיבוי אש.

א. טיפול באבידות ומציאות

תחנות המשטרה מטפלות ברישום הודעות על רכוש אבוד, וכן בקבלת רכוש שנמצא, בהחזקתו ובהחזרתו לבעליו. רכוש בעל ערך, שנמצא ולא נתבע על ידי הבעלים בתום 3 חודשים מיום שנחקבל במשטרה, רשאי, בהתאם לתקנות, מוצאו לקבל אותו לרשותו. רכוש שנמצא על ידי שוטרים או רכוש שלא נדרש על ידי המוצאים, נמכר על ידי המשטרה במכירות פומביות. ההכנסות מהמכירות מועברות לקרן הכללית של המשטרה המשמשת בעיקר למטרות סעד ותרבות; בשנת 1960/61 הסתכמו הכנסות אלו בסך 11,000 ל"י (*).

בתחילת 1961 נערכה ביקורת ביחידות מספר המטפלות באבידות ובמציאות בכל אחד מהמחוזות — הצפוני, הדרומי ותל אביב.

1. אם כי המשטרה משקיעה עבודה לא מועטה בטיפול באבידות ובמציאות, רוב הרכוש שנמצא אינו מוחזר לבעליו אלא נמסר למוצאו או נמכר במכירות פומביות. לאחר שהבעלים החוקיים לא באים לקבלו, בעקבות המלצות הביקורת החלה המשטרה לפרסם מדי פעם בפעם בעתונות וברדיו הודעות לציבור על המציאות הנמצאות ברשותה.

2. שירותי התחבורה מביאים למשטרה את הרכוש, שנמצא ברכב ציבורי, אך לא נקבע אתם הסדר, כיצד עליהם לרשום את המציאות ולמסור אותן למשטרה. לאחר שתקנות התעבורה, תשכ"א—1961, איפשרו למפקח הכללי להטיל על שירותי התחבורה הציבוריים הסדר מחייב לטיפול במציאות, עיבדה המשטרה הצעה להוראות לרישום ולטיפול ברכוש. שנמצא באוטובוסים, והעבירה אותה בינואר 1962 לחוות דעת היועץ המשפטי לממשלה.

3. בבדיקה מסורגת בנפת חיפה נתגלו 15 מקרים, שהטיפול במציאות, שנמסרו לידה, לא היה תקין. בעקבות הביקורת הוחלף האחראי למשרד המציאות בחיפה.

4. הביקורת העלתה ששני עובדי רכבת נהגו למסור לתחנת המשטרה בשמם הם את הרכוש, שנמצא ברכבת ושנמסר להם בתוקף תפקידם, את הרכוש, שלא נדרש על ידי הבעלים, נהגו עובדים אלה לקבל בתום שלושה חודשים לרשותם הם.

(*) ראה גם דו"ח שנתי מס' 8, עמ' 156.

המשטרה הוציאה, בעקבות הביקורת, הוראות לתחנות שלא לרשום בעתיד על שם עובדי הרכבת את המציאות הנמסרות על ידיהם. הנהלת הרכבת הטילה על שני העובדים עונש משמעותי.

ב. טיפול באסירים חולי נפש

בבית החולים של שירות בתי הסוהר, השוכן בבית סוהר רמלה, מיועד אגף מיוחד לאשפוז אסירים מופרעים, חולי נפש ונרקומנים. לטיפול בנרקומנים תוכננה מחלקה בת 12 מיטות; בגודל כזה היא הייתה מאפשרת טיפול בנרקומנים הנמצאים בין האסירים ושמספרם נאמד ב־60 במוצע.

ביקורת, שנערכה בבית הסוהר ברמלה בחודש מאי 1961, העלתה, שהמחלקה לטיפול בנרקומנים לא נפתחה למעשה בגלל מחסור בכוח אדם: לאגף חסרו שני אחים פסיכיאטריים, שמשדר הבריאות הסכים להעמיד לרשות שירות בתי הסוהר, אך לדבריו לא עשה זאת מחוסר תקציב; כן חסרים פסיכולוג ושלושה חובשים. מאחר שהמחלקה לא נפתחה, האסירים שהם נרקומנים הנמצאים בבתי הסוהר השונים אינם מקבלים את הטיפול הרפואי הדרוש אלא במקרים מיוחדים.

כן העלתה הביקורת, שלא נעשו ההסדרים הדרושים לקיום השגחה מתאימה על אסירים חולי נפש מסוכנים, דבר העשוי לפגוע בבטחונם ובבטחון אסירים אחרים. נקבע שבמספר מקרים נעשו נסיגנות התאבדות על ידי אסירים כאלה.

לפי הודעת נציב בתי הסוהר מאוקטובר 1961 כבר נתקבלו שלושה חובשים ונפתח חדר השגחה לחולי נפש מסוכנים; בינתיים, עד לפתיחת המחלקה לנרקומנים הונהג, שנרקומנים במצב גמילה יאושפזו בבית החולים תחת השגחת רופא פסיכיאטר.

ג. סידורי כיבוי אש

בעת הביקורת, שנערכה בבית הסוהר המרכזי ברמלה במאי 1961, נבדקו סידורי כיבוי האש. נקבע, שאם כי חמישה סוהרים קיבלו אימון בקורס לכיבוי אש, לא נעשו הסדרים, שיבטיחו, שבכל משמרת יהיה לפחות אחד מסוהרים אלה בתפקיד. נתמנה אמנם אחראי לסידורי כיבוי אש, אך הוא טיפל בעניין רק מעט. בהתאם להוראות יש להחליף את המילויים במטפים לכיבוי אש כל חצי שנה, ובאותו זמן יש לערוך בדיקה של המכשירים. הביקורת העלתה, שכמעט בכל מכשירי כיבוי האש בבית הסוהר לא נעשו פעולות אלו למעלה משנה. בנקודות כיבוי האש לא הותקנו ברזי מים בקוטר הדרוש, כפי שהומלץ על ידי ועדת סקר, שבדקה את העניין בשנת 1960.

חשיבות מיוחדת נודעת לסידורי כיבוי אש בבתי הסוהר בשים לב לכך, שהאסירים נמצאים חלק ניכר משעות היממה נעולים בתוך תאים.